

הנחיית היועץ המשפטי: עריכת מסמכים מקצועיים מטעם פסיכולוגים להליכים משפטיים

עו"ד צ'רלי בוזגלו¹

מטרת המסמך

פסיכולוגים רבים פונים אליי משום שמטופלים, עורכי דין או בתי משפט מבקשים מהם מפעם לפעם לערוך מסמכים מקצועיים שישמשו במסגרת הליכים משפטיים ובהם הליכים אזרחיים, פליליים, הליכי משפחה, ביטוח לאומי, תביעות ביטוח והליכים מנהליים. על כן מצאתי לנכון לפרסם הנחיה זו שמטרתה להתוות עקרונות משפטיים, מקצועיים ואתיים שיסייעו לפסיכולוגים לשמור על תפקידם הטיפולי, להגן על עצמאותם המקצועית ולצמצם חשיפה משפטית. הנחיה זו משמשת מסמך עקרונות כללי, ואין לראות בה ייעוץ משפטי פרטני. בכל מקרה שמתעורר בו קושי משפטי, אתי או מקצועי מומלץ לפנות אליי לקבלת ייעוץ משפטי על פי נסיבות המקרה.

העיקרון המנחה

תפקידו של הפסיכולוג המטפל הוא להעניק טיפול מקצועי. אין זה מתפקידו להכריע במחלוקות עובדתיות או משפטיות, לקבוע אחריות או לשמש "עד מטעם" של אחד הצדדים. לפיכך כל מסמך (ובכלל זה מכתב) מקצועי מהמטפל צריך לשקף את הידע המצוי ברשומות ובתרשומות של הפסיכולוג מכוח הטיפול בלבד. יש להקפיד בו על אובייקטיביות ועל דיוק ולהימנע מקביעות שחורגות מתחום מומחיותו של המטפל.

סוגי המסמכים

חשוב להבחין בין כמה סוגי מסמכים: אישור טיפול - מסמך שמאשר כי אדם מטופל או טופל אצל הפסיכולוג ומצוינים בו מועדי הטיפול בלבד. סיכום טיפול - מסמך עובדתי ובו מידע רלוונטי מתוך הרשומה המקצועית, האבחנות, מהלך הטיפול וההתרשמות הקלינית. מכתב מקצועי - מסמך שעוסק בהיבט מקצועי מסוים וניתן לבקשת המטופל או בעקבות צורך מקצועי מוגדר. חוות דעת מומחה - חוות דעת שנערכת בגלל הליך משפטי על פי הכללים החלים על מומחים. ככלל, אין לראות במכתב המטפל חוות דעת של מומחה.

ניסוח המסמך

מומלץ להסתמך על הרשומה המקצועית ועל התרשומות שנערכו בזמן אמת ולהבחין בין עובדות שנצפו ובין מידע שמסר המטופל. לדוגמה, נכון לכתוב: "על פי דברי המטופל..."; "בזמן הפגישות תיארה המטופלת..."; "אצל המטופלת נצפו...". לא נכון לכתוב: "האירוע התרחש..."; "הנתבע ביצע..."; "המטופלת דוברת אמת" כי כתיבה כזו מציגה קביעות עובדתיות בשעה שהמטפל יודע עליהן כשמועה בלבד מפי המטופל. לפיכך רק בית המשפט הוא המוסמך לקבוע ממצאים עובדתיים ומהימנות.

היקף המידע

יש לציין אך ורק את המידע הרלוונטי למטרה שלשמה נמסר המסמך. אין לכתוב במסמך פרטים אישיים שאינם דרושים להליך. יש להקפיד על עקרון צמצום הפגיעה בפרטיות המטופל.

סודיות מקצועית

מסירת מידע מחייבת בסיס משפטי מתאים. ככלל, יש לקבל הסכמה מדעת של המטופל ולוודא כי הוויתור על הסודיות ברור, מפורש וקשור למסירת המידע המבוקשת. כאשר מדובר בצו שיפוטי או בחובה הקבועה בדין יש לפעול על פי הוראות החוק ולבחון את היקף הגילוי הנדרש.

האם אפשר לזמן את הפסיכולוג לעדות בעקבות המסמך שכתב למטופל?

ודאי. כל מסמך שמוגש לבית המשפט יכול להביא לידי זימון הפסיכולוג להעיד. מומלץ אפוא לכתוב כל מסמך מתוך הנחה שלפיה אפשר לדרוש ממחברו להסבירו בחקירה נגדית, לבססו על הרשומה המקצועית, לנסחו בזהירות ולהימנע מלציין בו השערות או קביעות שאינן נתמכות בתיעוד.

ממה מומלץ להימנע?

יש להימנע מקביעת אחריות משפטית. אין להכריע

¹ משרד צ'רלי בוזגלו, עורכי דין ונוטריון, יועמ"ש הפ"י.

מה מטרת המסמך ואף לעיין ברשומה המקצועית. כמובן, יש לקבל מראש הסכמה מתאימה למסירת המידע, קרי: ויתור על סודיות מטעם המטופל. על הפסיכולוג להיצמד לעובדות ולהתרשמות המקצועית, להימנע מקביעות משפטיות כאמור ולשמור עותק מהמסמך בתיק המטופל.

סיכום

המסמך המקצועי של הפסיכולוג נועד לשקף בנאמנות, בדיוק ובאובייקטיביות את המידע המצוי בידיו במסגרת הטיפול. הוא אינו מחליף חוות דעת מומחה ולא נועד להכריע במחלוקות משפטיות. בזכות שמירה על גבולות התפקיד המקצועי, על כללי האתיקה ועל הוראות הדין אפשר להגן הן על המטופל הן על הפסיכולוג ולחזק את אמון הציבור במקצוע הפסיכולוגיה.

בשאלת אמינותו של המטופל. אין להעריך אשמה או חפות. אין לקבוע קשר סיבתי משפטי. אין להעריך נכות לצורכי משפט, אלא אם כן מדובר בחוות דעת מומחה שנערכה על פי הדין.

תפקיד הפסיכולוג לעומת תפקיד המומחה

קיים הבדל מהותי בין פסיכולוג מטפל ובין מומחה שממונה להליך המשפטי. הפסיכולוג המטפל מתאר את הליך הטיפול ואת התרשמותו המקצועית. המומחה המשפטי נדרש לחוות דעת אובייקטיבית בשאלות שהופנו אליו במסגרת ההליך. שמירה על הבחנה זו מגנה הן על המטופל הן על הפסיכולוג.

המלצות מעשיות

לפני עריכת מסמך שנועד להליך משפטי מומלץ לברר

שיתוף פעולה מיוחד

reflect

חברי וחברות הסתדרות הפסיכולוגים נהנים מהנחה מיוחדת

רפלקט הוא כדור ביופידיבק חכם שמשלב בתהליך הטיפולי הקיים - בקליניקה ובבית. הכלי מאפשר למטופלים לתרגל ויסות עצמי בזמן אמת, עם מעקב דיגיטלי בין מפגשים.

25%
הנחה

קוד הנחה

HEPI26

meetreflect.co.il